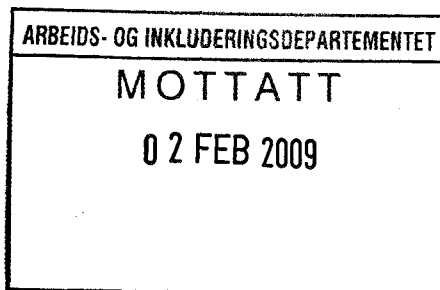


ADHD-foreningen • Afasiforbundet i Norge • Autisforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilt X- Syndrom • Foreningen for Hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen for Muskelsyke • Foreningen for Søvn sykdommer • Hørselshemmedes Landsforbund • Interesseforeningen for LMBS syndrom • Klønefeltforeningen i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøysessykdommer • Leverforeningen • Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma - og Allergiforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Migreneforbund • Norges Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Cøliakforening • Norsk Dysmeliforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forening for Analgesi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Lymfødeme forening • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunsviktforening • Norsk Interesseforening for Kortvokste • Norsk Interesseforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Tourette Forening • Norsk Portyrfirening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoideforbund • Prostatakreftforeningen (PROFO) • Ryggforeningen i Norge • Rådgivning om spiseforstyrrelser • Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Støtteforening for Kreftsyke Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge • Foreningen for Eloverfølsomme • Landsforeningen for Overvektige • Norsk Forbund for Svaksynte



Arbeids- og inkluderingsdepartementet  
Postboks 8019 Dep  
0030 OSLO



Vår fil: B09-SO004  
Vårt arkiv: 402  
Saksbeh: Stian Oen

Oslo, 30. januar 2009

## Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven - Høring

Det ble sendt ut forslag til endringer i arbeidsmiljøloven fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) 30. oktober 2008 med høringsfrist 30. januar 2009.

### FFOs SYNSPUNKTER

FFOs synspunkter på forslag til endringer i arbeidsmiljøloven kan oppsummeres i følgende punkter:

- FFO ønsker et mer inkluderende arbeidsliv
- FFO er positive til forslaget om redusert arbeidstid for arbeidstakere med belastende arbeidstidsordninger
- FFO støtter en utvidelse av "70-årsregeenl"

### FFO ønsker et mer inkluderende arbeidsliv

Dagens arbeidsliv ekskluderer i stor grad funksjonshemmede arbeidstakere og arbeidssøkende. Yrkesdeltakelsen blant funksjonshemmede er i dag vesentlig lavere enn for befolkningen samlet, og i følge Statistisk sentralbyrå er så lite som 45,3 prosent av alle funksjonshemmede i alderen 15-66 år yrkesaktive. FFO tror denne situasjonen skyldes en hel rekke årsaker. Økt utstøtningen i arbeidslivet har neppe én enkeltårsak, men henger trolig sammen med mange utviklingstrekk i arbeidslivet de seinere årene.

FFO mener situasjonen i arbeidslivet for funksjonshemmede og deres utfordringer med å komme inn og bli stående i arbeidslivet i seg selv er et godt argument for et mer inkluderende arbeidsliv. Altfor mange opplever at de i stor grad utestenges i dagens arbeidsmarked. Tiltak, regelverksendringer og andre grep som kan bidra til



økt deltakelse fra grupper som i utgangspunktet er utsatt i arbeidsmarkedet, er derfor viktige å få på plass.

Slik FFO oppfatter det er forslagene om endringer i arbeidsmiljøloven overordnet sett rettet inn mot å nå en slik målsetning.

## **Redusert arbeidstid for arbeidstakere med belastende arbeidstidsordninger**

Det såkalte skift/turnusutvalget utarbeidet i sin innstilling en modell med gradvis kompensasjon for ubekvem arbeidstid. Dette for å redusere de ekstra belastningene slik arbeidstid innebærer for den enkelte.

FFO har lenge ment at lavere arbeidstidsbelastning vil gjøre det enklere for mange arbeidstakere å bli i arbeid lenger. På denne bakgrunn har FFO programfestet støtte til forsøk med kortere arbeidstid. FFO støtter derfor forslaget om redusert arbeidstid for arbeidstakere med belastende arbeidstidsordninger.

FFO vektlegger særskilt at mange yrker med belastende arbeidstidsordninger dominerer på oversiktene over hvilke type jobber personer uførepensjoneres fra. Ordninger med redusert arbeidstid for ansatte i denne typen yrker kan både innebære at flere makter å stå i arbeid frem til oppnådd pensjonsalder, og at antallet nye uførepensjonister reduseres.

## **Utvidelse av "70-årsregelen"**

Utredningen om arbeidsmiljøloven § 15-7, fjerde ledd drøfter hvorvidt den såkalte 70-årsregelen bør utvides med noen år. Regelen innebærer at oppsigelse av arbeidstaker ikke er å anse som usaklig dersom den begrunnes med at arbeidstaker har nådd pensjonsalderen, så lenge vedkommende arbeidstaker er fylt 70 år. FFO ser argumenter både for å beholde dagens årsgrense og for å utvide den, men har likevel konkludert med å støtte en utvidelse av dagens grense.

Hvor lenge man kan stå i arbeid påvirkes i stor grad av hvilken type arbeid man har hatt gjennom yrkeslivet. I fysisk tunge jobber vil det være langt færre som vil makte å stå utover oppnådd pensjonsalder enn i jobber med mindre belastninger. Dette gjør at en utvidelse av "70-årsregelen" i praksis vil være et tiltak rettet mot arbeidstakere i fysisk lite krevende yrker, som gjerne også avlønnes høyere enn yrker som er svært fysisk belastende. FFO finner det imidlertid vanskelig å gå mot en utvidelse av dagens årsregel utelukkende på denne bakgrunn. Utviklingen som vil kunne følge av en slik regelverksendring vil imidlertid generelt innebære en klar fordel for yrker der det allerede i dag er enkelt å bli stående lenge. Dette er i seg selv positivt. FFO vil samtidig understreke viktigheten av at myndighetene i tillegg må legge sterkt vekt på at situasjonen forbedres for arbeidstakere som sliter med å stå i arbeid til oppnådd aldersgrense.

FFO vektlegger i tillegg at det som følge av pensjonsreformen til dels er og i nærmeste fremtid vil bli innført regler som legger opp til at det skal være enkelt å kombinere alderspensjon med arbeidslivsdeltakelse. Selv om en slik tilnærming premierer god helse og langvarig arbeidslivsdeltakelse, mener FFO at arbeidslivets



ordninger i langt sterkere grad må gjøre det enklere å kombinere arbeids- og pensjonsinntekt i årene som kommer. I tillegg til denne muligheten til å kombinere arbeid og pensjon, er FFO opptatt av at regelverket for arbeidslivsdeltakelse for uførepensjonister forenkles og styrkes. Dette vil trolig være den mest bærekraftige tilnærmingen for å få funksjonshemmede til å komme i arbeid og til å bli stående i arbeid. FFO mener en slik tilnærming vil være den best egnede med hensyn til å mobilisere uføres gjenværende arbeidsevne. Det er på denne bakgrunn FFO over lengre tid og i flere ulike sammenhenger har krevd at det må bli enklere å kombinere arbeidsinntekt og uførepensjon.

Med vennlig hilsen  
FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRANNSLAG

Margaret S. Ramberg/s  
Leder

  
LIV ARUM  
generalsekretær